

Els 22 referèndums d'independència dels darrers 27 anys

written by Iolanda Bethencourt | 12 d'abril de 2017

L'òrgan que representa la voluntat popular, el Parlament de Catalunya, s'ha compromès a celebrar un referèndum d'independència vinculant en els propers mesos. En l'article d'avui repassarem com ho han fet els països que ens han precedit. Entre 1990 i 2017 s'han celebrat vint-i-dos referèndums d'independència amb caràcter polític vinculant, alguns acordats i d'altres no acordats amb l'Estat dominant, altrament referèndums anomenats unilaterals: Eslovènia, Lituània, Geòrgia, Estònia, Letònia, Croàcia, Macedònia, Turkmenistan, Kosovo, Ucraïna, Bòsnia-Herzegovina, Tatarstan, Eritrea, Quebec, Timor Oriental, Montenegro, Sudan del Sud, Puerto Rico (tres), Crimea i Escòcia.

Els referèndums d'independència són procediments que s'estableixen a nivell internacional per a legitimar la voluntat de la ciutadania d'una nació d'esdevenir independent i recuperar la seva sobirania històrica. Es poden celebrar com a pas previ a la declaració (o proclamació) d'independència (països bàltics, Montenegro), per ratificar la declaració d'independència (Ucraïna, Kosovo) o per ratificar la constitució sobirana (Tatarstan).

Habitualment, els referèndums d'independència es plantegen amb una pregunta que requereix resposta binària de Sí o No. Tanmateix, trobem l'excepció de Puerto Rico, on es va plantejar una pregunta oberta. O casos com a Croàcia, on els ciutadans triaven paperetes de color blau per votar Sí i de color vermell per al No, o Sudan del Sud, on la papereta incorporava la paraula "Unitat" o "Secessió" i un dibuix.

En total s'han celebrat sis referèndums acordats. En els dos casos realitzats en contextos occidentals democràtics (Puerto Rico i Escòcia), la resposta va ser contrària a la independència. Mentre que en els altres quatre (Montenegro, Timor Oriental, Sudan del Sud i Eritrea) celebrats en un context de coacció militar i repressiva dels Estats dels quals es volien emancipar (Sèrbia, Indonèsia, Sudan i Etiòpia, respectivament) i sota la tutela per organismes supranacionals, el resultat favorable va ser contundent.

Quant als unilaterals el resultat en tots els casos va ser favorable, amb l'excepció del Quebec (que no va ser pactat amb la federació canadenca, però el va "tolerar"), i tots ells van reeixir en culminar la independència, amb l'única excepció de la República de Tatarstan, que als dos anys va passar de nou a l'òrbita russa.

Tenint en compte els precedents d'altres països i l'estratègia que segueixen les institucions de l'Estat espanyol, el referèndum de Catalunya es perfila com el primer referèndum unilateral d'independència celebrat en un context democràtic europeu.

I si finalment, no podem fer el referèndum, aleshores, anem per la via directa: la Declaració Unilateral d'Independència (DUI).